

OCHRANNÉ LÉČENÍ PROTIALKOHOLNÍ - harm reduction nebo skutečná léčba závislosti ?

Andrea Miklovičová, Petr Bartoň

AT KONFERENCE

SEČ, 11. 6. 2024

**PSYCHIATRICKÁ
LÉČEBNA
ŠTERNBERK**

OBSAH

- anamnéza
- ochranné léčení protialkoholní ústavní formou při VTOS ve Věznici Heřmanice
- ochranné léčení protialkoholní ústavní formou v Psychiatrické léčebně Šternberk
- ochranné léčení protialkoholní ambulaní formou v psychiatrické ambulanci PL Šternberk
- smysl OL PAL

ANAMNÉZA - Ivan Georgi Iskren (1998)

- **RA:** otec + (54 let), F102, neléčený, matka psychiatricky léčena (psychot.dg.?), + TS (35 let), sestra 24 let
- **OA:** bez sledovaných nemocí, úrazy běžné, oper.: epi: 0
- **PSYCH. ANAMN:** do VTOS neměl kontakt s psychiatrií.

Po VT 2x hosp. v PL Šternberk 17.2 - 9.8.2023 - výkon ústavní OL PAL

1. 3. - 29. 3. 2024 - dobrovol.léčba

- **SPA:** Vyrůstal v rodině plné násilí a strachu (otec v opilosti bil mámu i je), po odchodu otce máma TS (pac bylo 13 let, našel jí). Po úmrtí mámy se o ně starala babička a děda ze strany otce, u nich do 18 let, dohledem OSPOD nikdy nestanoven.

Vyučený kuchař číšník, od 13 let měl brigády. Pracoval ve slévárnách, plavčík, barman a kuchař, u ostrahy objektů, hrobař, kácení stromů, práce v zemědělství, na farmě...

Od roku 2019 v ČR (sestra zde 5 let), bydlel na ubytovně. Aktuálně pracuje v Jihlavě u výroby světel do aut.

Hovoří bulharsky, česky, rusky a anglicky, masérský kurz, rychle se učí nové věci.

Svobodný, bezdětný, měl 3 vztahy, vždy skončily kvůli jeho pití alkoholu.

ANAMNÉZA - pokračování

- **ABUSY:** od 12 let kouří, 5-20 cigaret denně, několikrát pervitin, MDMA (nesedí mu), THC: 2-3x měsíčně, pak větší chuť na alkohol.

Alkohol: pravidelně začal pít po smrti mámy (pil, aby necítil bolest, aby zapomněl). 10-15 piv, 2-3x týdně destiláty, **za posledních 10 let nepil celkově max. měsíc.**

Začínal pít hned ráno (2 dl destilátu), pak vypil v průběhu dne deset piv a vodku, RD+, PZS 0, odv.stavy +, **prodělal delirium tremens.** Do VTOS neměl **žádnou zkušenost s léčbou závislosti.**

- **ZÁLIBY:** hudba, hra na kytaru, skládá textů písní, píše básničky (v bulharštině, angličtině, zkouší v češtině). Malování, focení, vaření, sport (chůze, kolo), do 15-16 let hrával fotbal. Má rád tetování (na rukách a noze), piercing.
- **TRESTNÍ ŘÍZENÍ:** 1x ve VTOS pro násilný TČ - ublížení na zdraví.

OL PAL ve VTOS

- Věznice Heřmanice odd. A2
= **Specializovaný oddíl pro výkon OL protialkoholní a léčby patologického hráčství**
- od 7. 2. 2022 - 17. 2. 2023 (31. 10. 2022 ukončil 9-měsíční terap. program)
- ústavní forma OL PAL - komunitní

OL PAL ve VTOS

ODDÍL SPECIALIZOVANÝ PRO VÝKON
OCHRANNÉHO LÉČENÍ PROTIALKOHOLNÍHO A
LÉČENÍ PRO PATOLOGICKÉ HRÁČSTVÍ

VĚZNICE HEŘMANICE

OL PAL ve VTOS

Terapeutická místnost

VĚZNICE HEŘMANICE

OL PAL ve VTOS

Kulturní místnost

VĚZNICE HEŘMANICE

OL ve VTOS - terapeutické aktivity

- terapeutické skupiny
- edukační skupiny
- relaxace
- rozcvičky
- ranní komunita
- sociální poradenství, kurz finanční gramotnosti
- prevence relapsu
- sportovní aktivity (posilovna, stolní tenis, šipky)
- pracovní terapie
- FIE (Feuersteinova metoda rozvoje kognit. funkcí prostřednictvím instrumentálního obohacování)
- věžňova cesta (10 setkání s vězeňským kaplanem), meeting AA (1x za 14 dní)
- besedy s pracovníky adiktolog. služeb (Renarkon o.p.s, Podané ruce, o.p.s., Dům pod svahem)
- zájmové kroužky (angličtina, němčina)

OL PAL ve VTOS - průběh

- Ivan se terapeuticky **dobře zapojuje**, chytl podstatu skupinové práce, je **schopen mluvit o sobě, podpořit i přiměřeně reflektovat**. Pravidelná účast v terap.skupinách, **bez absence**.
- individuální konzultace s adiktologem, psychiatrem (děsivé sny, agrese, alkohol), AA
- **26. 5. 2022** - evaluační pohovor v polovině pobytu: *“Účast v programu mu dává smysl.. už ví, záleží jen na něm, jak se bude k alkoholu vztahovat. Na počátku programu se objevilo zklamání (závislost je chronické recidivující onemocnění, které ho bude doprovázet po zbytek života). Má informace, může pracovat s bažením, se sebou.. Na běžném oddíle by měl sice práci, no neměl by informace o závislosti, ty si skládá dohromady. Už je čas na změnu.. ztratil svobodu, málem zabil člověka, téměř přišel o rodinu ..”*
- **15. 7. 2022** oceněn za pomoc při záchraně lidského života spoluvězně
- **27. 10. 2022** Ověření znalostí z edukačních skupin, 2 otázky - Antabus a Ochranné léčení.
Plány: dobrovolná léčba závislosti, po výstupu z VTOS DC Renarkon
- **31.10.2022** ukončil terap. program a od **1.11.2022** byl zařazen do **skupiny absolventů**

OL PAL ve VTOS - craving... agrese... vzorce...

- **1. 9. 2022** - potrestání (neobdržel pozitivní poznatek) => *“.. je to nefér.. je plný vzteku.. zkoušel cvičit.. promluvit si.. nepomáhá to.. nic nezabírá.. chce někoho zbít.. zároveň nechce.. nechce si dělat potíže, no především si slíbil, že bude fungovat jinak.. za 1,5 měs. má půlku, tak to musí nějak přežít..”*
- jak by tuto situaci řešil, kdyby nebyl zde? => *“hned by se šel pořádně napít.. umrtvit.. aby necítil tu bezmoc, nespravedlnost.. Nebo by někoho zmlátil.. bitku zná z dětství - byl to jediný způsob, kterým se o sebe dokázal postarat.. ničím jiným si nezískal respekt... něco rozbít, zlomit, zničit nebo se vyčerpat těžkou fyzickou prací.. tady ale nic z uvedených způsobů není schopen udělat...”*
- -> vztek, nespravedlnost, pocit křivdy, bezmoc ... zná to z předchozího života
- **CO ALE TADY TEĎ S TÍM? -> CO POMÁHÁ? -> povídání, cvičení, čtení, tvoření...**

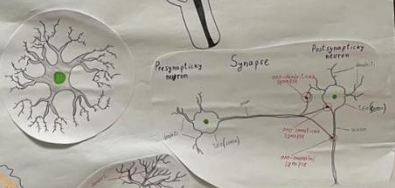
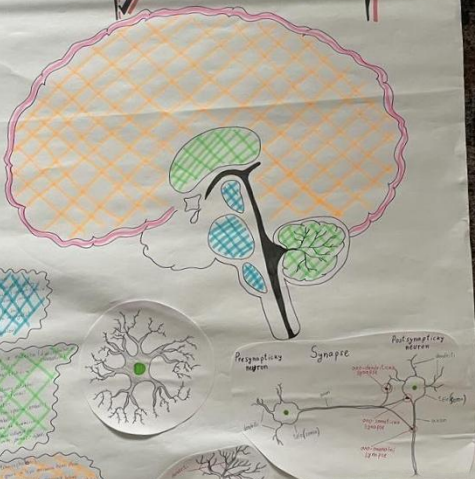

IVAN - jiné zvládnání pocitů ...

- individuální pohovory
- čtení
- přednáška pro oddíl o “Zrcadlových neuronech”
- tvoření
 - > se spolubydlícím vytvořili zmenšený model vězeňského pokoje z papíru

Lidský mozek

Etaz I Mozekový kmen
 - mozek má dvě základní části:
 - Talamus - představuje významné čidlo a přepočítací centrum mozku
 - Hypotalamus - představuje hlavní ústřední řízení vnitřních autonomních funkcí
 - Mezi mozek má tři základní části:
 - dvě mozečkové hemisféry (hemisféra cerebelli)
 - mozečkový červ (vermis cerebelli)
 - Podstatná role v motorikách také ve funkčních poznavacích, emočních, významně vstupuje do vědomí, myšlení, motivace, prožívání, paměti, apod.

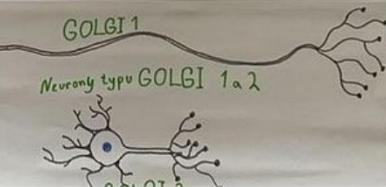
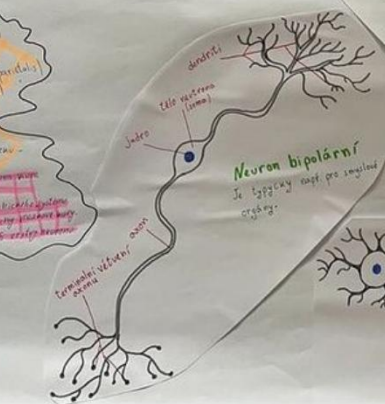
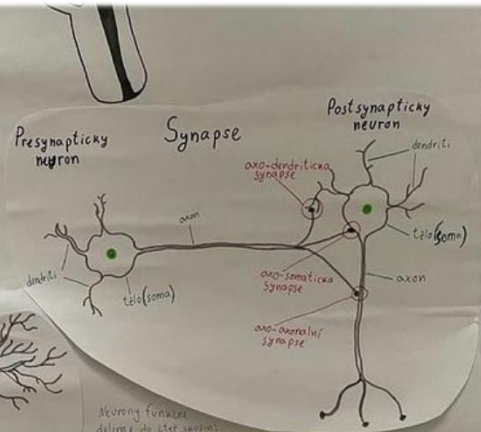
Etaz II Mezi mozek a mozeček (diencephalon a cerebellum)
 Mezi mozek má dvě základní části:
 - Talamus - představuje významné čidlo a přepočítací centrum mozku
 - Hypotalamus - představuje hlavní ústřední řízení vnitřních autonomních funkcí
 - Mezi mozek má tři základní části:
 - dvě mozečkové hemisféry (hemisféra cerebelli)
 - mozečkový červ (vermis cerebelli)
 - Podstatná role v motorikách také ve funkčních poznavacích, emočních, významně vstupuje do vědomí, myšlení, motivace, prožívání, paměti, apod.

Etaz III Koncový mozek (telencephalon)
 Koncový mozek má dvě části: pravá a levá mozečková hemisféra
 V každé mozečkové hemisféře jsou čtyři laloky: přední (lobus frontalis), střední (lobus parietalis), týlní (lobus occipitalis) a spánkový (lobus temporalis)
 5) ostrovní nebo ostrov (lobus insularis)
 Důležitá mozgová hmota - určují vlny sdružených do svazků - řídicích drah - řídíme ji v hloubce mozkových polo kůlí.
 Šedá mozgová hmota - nachází se na povrchu mozku (cortex cerebri) - nejvíce postaveno na řízení, spánkové drah - má tři části: 1) Allovortex - součást limbického systému 2) Mozocortex - 60% všech neuronů - více než 90% plochy mozkové kůry 3) Mozocortex - přechod mezi výše uvedenými - 4 nebo 5 vrstev neuronů

Etaz I Mozekový kmen
 - mozek má dvě základní části:
 - Talamus - představuje významné čidlo a přepočítací centrum mozku
 - Hypotalamus - představuje hlavní ústřední řízení vnitřních autonomních funkcí
 - Mezi mozek má tři základní části:
 - dvě mozečkové hemisféry (hemisféra cerebelli)
 - mozečkový červ (vermis cerebelli)
 - Podstatná role v motorikách také ve funkčních poznavacích, emočních, významně vstupuje do vědomí, myšlení, motivace, prožívání, paměti, apod.

Etaz II Mezi mozek a mozeček (diencephalon a cerebellum)
 Mezi mozek má dvě základní části:
 - Talamus - představuje významné čidlo a přepočítací centrum mozku
 - Hypotalamus - představuje hlavní ústřední řízení vnitřních autonomních funkcí
 - Mezi mozek má tři základní části:
 - dvě mozečkové hemisféry (hemisféra cerebelli)
 - mozečkový červ (vermis cerebelli)
 - Podstatná role v motorikách také ve funkčních poznavacích, emočních, významně vstupuje do vědomí, myšlení, motivace, prožívání, paměti, apod.

Etaz III Koncový mozek (telencephalon)
 Koncový mozek má dvě části: pravá a levá mozečková hemisféra
 V každé mozečkové hemisféře jsou čtyři laloky: přední (lobus frontalis), střední (lobus parietalis), týlní (lobus occipitalis) a spánkový (lobus temporalis)
 5) ostrovní nebo ostrov (lobus insularis)

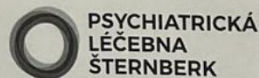

TEZE
O
ZÁVISLOSTI

NÁVRH OS: OL PAL ústavní formou ve VT -> OL PAL ústavní formu v PL

PSYCHIATRICKÁ
LÉČEBNA
ŠTERNBERK

PŘIJETÍ K VÝKONU OCHRANNÉHO LÉČENÍ PROTIALKOHOLNÍHO

Potvrzujeme, že [REDACTED], narozen [REDACTED] bude přijatý do Psychiatrické léčebny Sternberk k výkonu ochranného léčení protialkoholního.

V případě zajištění eskorty z Věznice Heřmanice, bude jmenovaný přijatý 17. 2. 2023 přímo na oddělení léčby závislosti 21B.

Ve Sternberku 31. 1. 2023

89	PSYCHIATRICKÁ LÉČEBNA
303	ŠTERNBERK
005	Oddělení pro léčbu závislosti - 21B tel.: 585 085 214

prim. MUDr. Petr Bartoň
prim. MUDr. Petr Bartoň

17. 2. 2023 - podmíněčné propuštění...

OL PAL ústavní v PL Šternberk

17. 2. 2023 - nástup z VTOS do PL Šternberk - oddělení 21B

- standardní vstupní vyšetření včetně toxikologie (negat. výsledek)
- zařazení do všech terapeutických aktivit komplexního léčebného programu
- vyvíjí aktivity i nad rámec svých povinností
- opakovaně vycházky, propustky mimo areál PL
- udržoval kontakt se sestrou a členy AA
- 1x pozitivita na kanabinoidy (přiznává HHC, přijal dočasná opatření)

OL PAL ústavní v PL Šternberk

- svým přístupem k léčbě a zapojení do ní byl spíše výjimkou
(většina pacientů s nařízeným OL PAL přichází do PL v stádiu **prekontemplace**)
- i přes drobné prohřešky vůči režimu neporušil kardinální pravidla
- v léčbě aktivní a kooperující
- ve vztahu k alkoholu se zjevným zájmem o změnu ve svém životě
- spolupráce s NO Rubikon -> práce, bydlení
- účastnil se celostátního sjezdu AA v Olomouci
- OS v Olomouci podán návrh na PŘEMĚNU OL PAL **ústavní** formou
-> na OL PAL **ambulantní** formou

OL PAL ústavní v PL Šternberk

Psychiatrická léčebna Šternberk,
Olomoucká 1848/173, 785 01 Šternberk

OL PAL ústavní v PL Šternberk

Psychiatrická léčebna Šternberk,
Olomoucká 1848/173, 785 01 Šternberk

OL PAL ústavní v PL Šternberk

Psychiatrická léčebna Šternberk,
Olomoucká 1848/173, 785 01 Šternberk

OL PAL ambulantní v PL Šternberk

- **9. 8. 2023 propuštěný z ústav. PAL**
- spolupráce s neziskovou organizací **Rubikon** -> ubytovna, práce MSV Metal (kovář)
- domluveny pravidelné kontroly co měsíc (dle pracovních možností změna)
- v průběhu výkonu OL ambul. spíše **terapeutická práce** než **kontrolní činnost**
- témata: - craving (“D -> *antiparkinsonika*”), “*negativismus*”, laps, agrese, **smutek** -> HHC
 - volný čas (neumí být jenom tak venku, musí si hledat důvod...)
 - AA
- pravidelný kontakt se sestrou (telefonicky, návštěvy u ní)
- medikace: Cipralex, Ketilept (craving, dyssomie)

OL PAL ambulantní PL Šternberk

- **11/2023** - laps (pivo, vodka, sám, na ubytovně) -> kontaktoval lékaře, domluvil si kontrolu + meeting AA
- **12/2023** - koupil si HHC - *“lék na smutek, nejsou po něm chutě na pití.. má to pod kontrolou”*
- *“nemít to pod kontrolou: 1.) pořád u sebe 2.) denně 3.) nervy, pokud si nedá 4.) pořád více 5.) dopad na práci..”*
-> Vánoce u sestry až do 1. 1. 2024 (HHC si s sebou nebral, nepotřebuje to tam..)
- **4. 1. 2024** - kontaktuje lékaře - *“vzbudil se.. měl **strach**.. že umírá.. že se něco děje, je špatně.. ale nerozuměl tomu”*
Dopor.: vyhledat akutní psychiatr. pomoc (FN v Ostravě), domluvena kontrola 13. 1.
- **13. 1. 2024** - *“... holka z BG.. bude se stěhovat za ní..”*
- další kontroly telefonicky (27. 1., pak 4. 2. 2024) - vždy se předem omluvil
- **21. 2. 2024** se ke kontrole dostavil
-> *“.. je to chaos.. poslední týdny jakoby byl mimo.. nerozumí tomu, co se děje.. jakoby se zfetoval, no je čistý...
Byl za otcem v Bulharsku, moc si cestu nepamatuje.. nešel do práce, asi ho vyhodili.. neví.. jakoby byl mimo své tělo a vznášel se, občas si neuvědomuje, co dělá.. nepamatuje si přesně, jak a co se dělo.. jakoby to byla nějaká hra a on je mimo své tělo.. Neměl potřebu být s lidmi, stranil se, schovával.. nebyl ani na meetingu AA, ani s kamarádem, cítil se moc zahlcený, nechtěl být s lidma... našel práci ve Švédsku, psal tam.. vydělá si a koupí dom na Kubě, stojí do 15 tis. eur.. Nyní ví, kde je, i jak sem přišel... připouští, že to všechno, co říká, je nějaký divný....”*
- **psychot. dekomp. v.s. tox. etiologie - 1. 3. 2024 hospit. na akutním odd. PL Šternberk**

HOSPITALIZACE 1. 3. - 29. 3. 2024

- přijatý dle objednání na **akutní oddělení 5** (vstupně negat. toxikologie, elevace JT)
- po několika dnech překlad -> **21B - oddělení léčby závislosti**
- v průběhu hospitalizace upravena medikace - navýšení quetiapinu, nasazen sertralin
- orientační toxikologie -> pozit. kanaboinoidy (neguje porušení abstinence)
- drobné prohřešky v léčbě, nevyčkal negat. výsledku konfirmace, svévolně odešel (přítelkyně)
- do týdne kontaktoval ambulantního psychiatra -> domluvena kontrola 14. 4. 2024

OL PAL ambulantní - současnost

- bydlí u přítelkyně (abstinentka, Zábřeh na Moravě)
- za prací dojížděl (v Jihlavě montáž světel do aut, bydlí v sdíleném domě)
- nyní nová práce v Mohelnici
- zkoušel AA v Jihlavě (nesedlo mu to), plán -> AA v Zábřehu n. Moravě
- abstínuje od všech látek, včetně HHC
- začal fotit, vaří, věnuje se dětem přítelkyně
- **6-7/2024 návrh na propuštění z OL PAL ambul. formou
-> dobrovolná PAL**

SMYSL OL PAL a nebo CO POMÁHÁ ?

dle vykonavatelů OL PAL (= lékaři)

- ve VTOS - bylo tématem přednášky na AT konferenci 2022
- v psychiatrické léčebně
 - absolvování jiného léčebného programu v prostředí zdravot. zařízení (srovnání s VTOS)
 - překlenutí období mezi VTOS a přechodem do běžného života
 - **možnost získání informací o formách doléčování**
 - **pokračování terapeutické práce s náhledem, motivací ke změně životního stylu**
 - prostor pro optimalizaci podpůrné farmakoterapie (emoční nestability, nespavosti)
 - **multidisciplinární péče - lékař, adiktolog, psycholog, soc. pracovník, režim. pracovník**
 - obohacení pro ostatní členy komunity
 - využití terapeutických propustek před přechodem do nechráněného prostředí
- v psychiatrické ambulanci
 - nedirektivní, akceptující přístup
 - neexistence legislativou nastavených pravidel výkonu OL PAL v PA
 - => nikdo nepřikazuje, jak a co dělat...
 - => pacient může dělat chyby (včetně porušení abstinence)

SMYSL OL PAL a nebo CO POMÁHÁ ?

dle pacienta

- **ve VTOS**
 - člověk ve vězení má ze všeho nejvíce čas - využít ho pro sebe
- **v psychiatrické léčebně**
 - jiný pohled na léčbu
 - bezpečné prostředí, v rámci kterého je možnost zkusit nechráněné prostředí
 - pomalé zařazení do běžného života (vycházky, nákupy, propustky, kontakt s okolím)
- **v psychiatrické ambulanci**
 - jistota, berlička
 - útočiště (nebudu hodnocený, odsouzený, ale pochopený, přijatý)
- **mimo zařízení**
 - doléčování (včetně AA) - *“Nikdy bych to neřekl.. doléčování..”*
 - práce, koníčky, vztahy... (smysluplný, spokojený život)

Ivan Georgi Iskren

Ivan Georgi Iskren

Ivan Georgi Iskren

Ivan Georgi Iskren

Děkujeme za pozornost

MUDr. Andrea Miklovičová
Psychiatrická léčebna Šternberk
Věznice Heřmanice
miklovicova@plstbk.cz
amiklovicova@vez.her.justice.cz

MUDr. Petr Bartoň
Psychiatrická léčebna Šternberk
barton@plstbk.cz

**PSYCHIATRICKÁ
LÉČEBNA
ŠTERNBERK**